

Nr 210.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 26 augusti 1914.
» » » i andra kammaren den 26 augusti 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående semester åt arbetare och med dem likställda personer med stadigvarande sysselsättning vid statsförvaltningen.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 9.)

(Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

Uti en inom riksdagen väckt motion har framhållits önskvärdheten därav, att en planmässig utredning genom Eders Kungl. Maj:ts försorg komme till stånd angående beredande av viss tids tjänstledighet med bibehållna löneförmåner (semester) åt arbetare och med dem likställda, vilka hade stadigvarande sysselsättning vid statsförvaltningen, samt att Eders Kungl. Maj:t, i den mån riksdagens medverkan krävdes för beredande av dylik ledighet, ville för riksdagen framlägga de förslag, vartill samma utredning kunde föranleda.

Frågan om semester åt arbetare har på senare tid trängt sig fram på både kommunernas och de enskildas arbetsområden, såsom framgår av den utredning i ämnet, som förebragts såväl av motionären som av riksdagens vederbörande utskott.

Genom riksdagens bifall till Eders Kungl. Maj:ts i 1913 års statsverksproposition gjorda framställning om rätt för vid flottans varv anställda

daglönare till viss ledighet med bibehållna löneförmåner, har jämväl staten slagit in på den i motionen ifrågasatta vägen.

Principen om semester åt arbetare med mera stadigvarande anställning inom statsförvaltningen måste nämligen genom oförmälda beslut anses godkänd, och bör det då endast bliva fråga om, huru långt samma princip skall göras gällande inom andra områden av statsförvaltningen.

Vid överbägande av frågan härom har riksdagen fäst sin uppmärksamhet därå, att vissa arbetare, som inom någon gren av statsförvaltningen hava stadigvarande sysselsättning, likväl icke äro därav upptagna mer än ett fåtal timmar dagligen, t. ex. grindvakter, städerskor m. fl. Dylika arbetares anställning i statens tjänst torde få anses hava karaktären av bisysslor, varför något krav på semester för dessa arbetare ej synes med fog kunna framställas. Riksdagen håller nämligen före, att ett oefftergivligt villkor för semesterförmåns beviljande måste vara, att vederbörande är fullt upptagen med arbetet i statens tjänst och har detta till sin uteslutande eller full arbetsdag krävande sysselsättning.

Riksdagen anser vidare, att såsom villkor för semesterförmåns åtnjutande bör fordras, att — i överensstämmelse med riksdagens beslut angående årlig ledighet åt daglönare vid flottans varv — vederbörande arbetare haft oavbruten anställning i statens tjänst med full sysselsättning under minst fyra år.

Därjämte vill riksdagen framhålla, att den omständigheten, att en i statens tjänst anställd arbetare åtnjuter semester, ingalunda får anses innebära, att hans anställning vunnit så fast karaktär, att han därmed också skulle vara berättigad till att av statsverket uppbära pension.

Visserligen har riksdagen, även med fasthållande av de inskränkningar i semesterförmåns beviljande, åt vilka riksdagen i det föregående givit uttryck, hyst betänkligheter mot att tillstyrka medgivande av sådan förmån. Men då riksdagen likväl trots detta funnit en framställning i ärendet till Eders Kungl. Maj:t påkallad, har riksdagen gjort detta i den förvissningen, att en dylik av statsmakterna ådagalagd omsorg om deras arbetares bästa skall hos arbetarna skapa mera trevnad i och intresse för arbetet, binda dem med starkare band vid sin anställning och därmed tillförsäkra statens verk en fast och kvalificerad arbetarstam.

Tiden för statsverket att taga det steg, som riksdagen tillstyrker, synes också vara inne. Ty dels har både i den enskilda industrien och i den kommunala förvaltningen på åtskilliga håll sådan förmån redan beviljats, dels har frågan både bland arbetarna vid Stockholms tygstation och vid driftverken redan förts fram. För frågans enhetliga och plan-

mässiga behandling torde det därför vara önskvärt, att en utredning av hela ärendet kommer till stånd, så att icke olika bestämmelser komma i tillämpning på olika områden av statsförvaltningen.

Riksdagen vill ytterligare betona, att tidpunkten, då arbetare må erhålla semester, måste i varje fall bestämmas av arbetsledningen, därvid hänsyn bör tagas därtill, att ledigheter mest förekomma på tid, då dessa vålla minst avbräck i arbetets gång, och att arbetet sålunda ordnas på det sätt, att semesterkostnaderna bliva för det allmänna minst betungande.

Uppenbart torde vara, att beredande av semester åt lönearbetare i allt större utsträckning måste medföra vittgående konsekvenser av ekonomisk art såväl för staten som för kommuner och enskilda arbetsgivare, enär statens föredöme torde egga till krav på samma förmån vid andra arbetsföretag. Särskilt skulle införande av semesterledighet vid den mindre industrien och hantverkerierna kunna vålla ekonomiska svårigheter. Det måste därför överlämnas åt de enskilda arbetsgivarna att med sina arbetare fritt överenskomma i denna fråga.

Det är visserligen möjligt, att ökad arbetsintensitet kommer att ersätta, vad som i arbetstid förloras på semester, men ett villkor härför är, att semestern användes till vila och vederkvickelse. För att nå detta mål torde den av motionären föreslagna minimitiden av sex arbetsdagar vara erforderliga.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och på vad sätt må kunna beredas viss tids ledighet med bibehållna löneförmåner (semester) åt arbetare och med dem likställda, vilka äga full och stadigvarande sysselsättning vid statsförvaltningen, samt att Eders Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 26 augusti 1914.

Med undersätlig vördnad.